

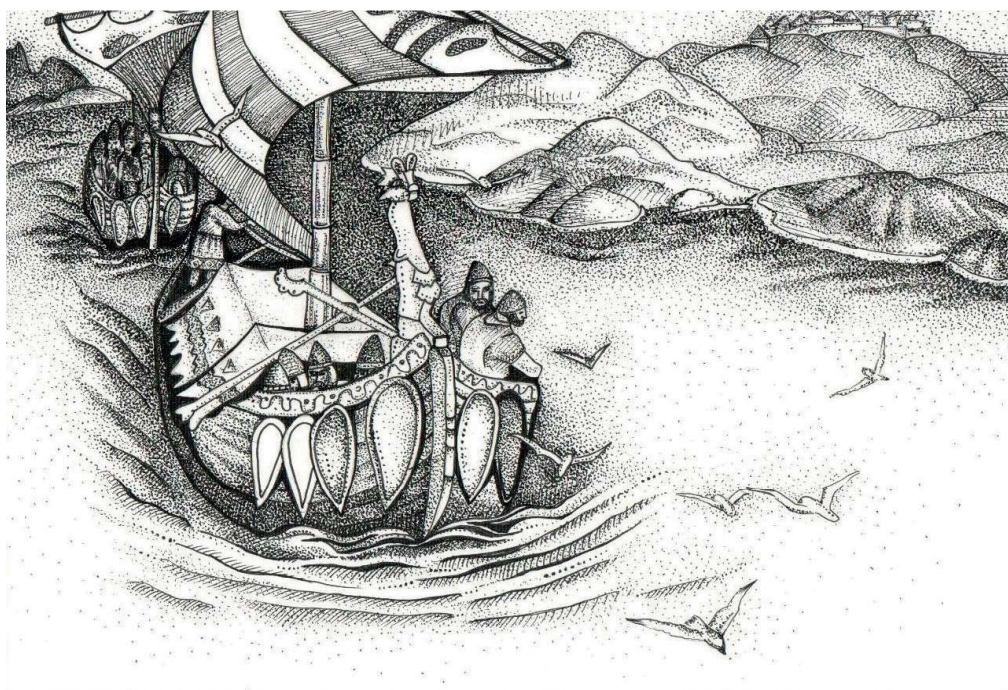
Чотири столиці Давньої Русі

Зазначена праця – пошук відповідей на численні запитання, що виникають під час дискусій, суперечок, читання підручників, перегляді науково-популярних і художніх фільмів. Серед них і ті, які нині так несподі-вано гостро постали не просто актуальними, а злободенними. Вони щодня звучать в телепередачах та сюжетах новин: «звідки пішла Руська земля, і хто в ній почав спершу княжити, як Руська земля постала» (Повість врем'яних літ). Термін «Давня Русь» позначає період в історії Русі. У нарисах наочно досліджено взаємозв'язок між етнодержавними процесами, що відбувалися в середньовічні часи на всій території Євразії.

Запитання, загадки, версії дають змогу кожному читачеві почуватися дослідником і першовідкривачем давніх таємниць. Видання для всіх небайдужих і тих, хто шукає, сумнівається і мислить, творить і йде шляхом знань.

Сергій ПЕТКОВ

ЧОТИРИ СТОЛИЦІ ДАВНЬОЇ РУСИ



Art Ek
видавничий дім

УДК 94(477)(092)

П 29 Петков С.

Чотири столиці Давньої Русі. Київ,
АртЕк, 2025, 236 с., іл.

ISBN 978-617-8543-02-0

Зазначена праця – пошук відповідей на численні запитання, що виникають під час дискусій, суперечок, читання підручників, перегляді науково-популярних і художніх фільмів. Серед них і ті, які нині так несподі-вано гостро постали не просто актуальними, а злободенними. Вони щодня звучать в телепередачах та сюжетах новин: «звідки пішла Руська земля, і хто в ній почав спершу княжити, як Руська земля постала» (Повість врем'яних літ). Термін «Давня Русь» позначає період в історії Русі. У нарисах наочно досліджено взаємозв'язок між етнодержавними процесами, що відбувалися в середньовічні часи на всій території Євразії.

Запитання, загадки, версії дають змогу кожному читачеві почуватися дослідником і першовідкривачем давніх таємниць. Видання для всіх небайдужих і тих, хто шукає, сумнівається і мислить, творить і йде шляхом знань.

На обкладинці: Заморські гості. Худ. Микола Реріх

ISBN 978-617-8043-00-1

УДК 94(477)(092)

© Петков С., 2025

© Видавничий дім «АртЕк», 2025

Передмова

«Одна з найголовніших рис української історії: усе чи майже все, що її стосується, стає предметом гострих ідеологічних дискусій починаючи з таких підставових речей, як сама назва країни».

Ярослав Грицак «Подолати минуле:
глобальна історія України»

Втрата інтересу до історії, а часом і розчарування – наслідки вивчення шкільної або університетської програми з історії. Набір дат, подій, імен..., а в підсумку – комплекс запитань, на які належить відповісти самому бо підручники не дають на них відповіді. Дехто опустить руки, ви-правдовуючись, що все сфальсифіковано на догоду політикам: джерела знищені, а очевидці давно пішли в небуття. І залишиться зі своїм незнанням наодинці... Проте є й такі, хто не боїться висувати версії і будувати гіпотези, шукати та знаходити, прагнути і отримувати відповіді на запитання. Деякі навіть знаходять втрачені артефакти, і за допомогою використання сучасних технологій, математичних методів, хімічних реактивів та високоточних приладів вираховують датування подій минулого. Історія – це досвід цивілізації. Історія – це практичне надбання людства.

Вже понад тридцять років як республіки, що входили до складу Радянського Союзу, а в цілому і країни Варшавського договору відновили свою незалежність. Український, білоруський народ, народи Кавказу і Середньої Азії розбудовують власну

державність, долаючи комплекс проблем, які залишилися від періоду перебування в полі впливу Російської імперії та Радянського Союзу. Водночас імперія не зникла, вона перебуває в свідомості людей. Для викорінення ментальних рудиментів мають народитись нові покоління, які не мали індивідуального зв'язку з пропагандистською ідеологічною машиною. Досі мільйони людей ностальгічно вглядаються у минуле забуваючи жити зараз. Більше того за свої комплекси вони готові вбивати і вмирати, переносячі нереалізовані мрії кривавих диктаторів в сьогодення, нищачи майбутнє. Цілі народи досі живуть без права на власну мову, культуру, державу. І це не лише чеченці, інгуши, дагестанці, татари, башкіри, буряти та інші, сини яких стали каральними загонами влади. Споконвічні мешканці Східно-Європейської рівнини вже майже повністю забули своє коріння і вважають себе великоросійським народом.

Якщо говорити про етнодержавознавчий напрям досліджень, з прикрістю доводиться констатувати, попри всі намагання, спроби та певні успіхи, і донині в більшості країн пострадянського простору не сформульовано державотворчої ідеї та національної стратегії розвитку. Донині історична наука продовжує перебувати у полоні ідеологічних міфологем минуло-го. Значною мірою це стосується вищої і шкільної освіти. Зокрема в Україні за ці роки неодноразово змінювалися програми, багатьма авторами писалися нові підручники, але при зміні формулювань непо-рушною залишалася основна ідея витоків державності у слов'янських народів. Ідея про «три братні народи», «Київську Русь – колыску східного слов'янства» і так далі, і тому подібне.

Разом із тим розвиток сучасної історичної науки дає можливість зовсім по-новому поглянути на

ті речі, які для вихованців радянської історичної школи вважалися непорушними. Наприклад, намагання втиснути у свідомість думку про те, що Русь була першою державою на теренах Східної Європи, легко руйнується тим фактом, що саме на землях Північного Чорномор'я існувала держава Скіфія¹, яка конкурувала за домінування з державами Давнього Світу, а Кримський півострів входив до складу Боспорського царства, а надалі Римської імперії.

Напевно Скіфське царство не випадковий спалах державності на землях Північного Чорномор'я. На цих теренах до і після Скіфського царства виникали і зникали державні об'єднання кіммерійців, таврів, сарматів, готів, гунів, авар, болгар, половців... Безумовно, цей досвід, ці приклади формування державних утворень, тісні взаємозв'язки з Античним світом впливали на соціальні зміни та процеси народів Центральної і Східної Європи. Навіть простий аналіз «Повісті врем'яних літ» дає змогу переконатися в тому, якщо для північних регіонів Європи (ладозькі та новгородські землі) Рюрик з варягами – засновники Русі, дійсно були творцями державності, то в Наддніпрянщині Рюриковичі лише змінюють занепаду правлячу династію Києвичів, роблячи свій внесок у подальший розвиток державних інституцій та розширення кордонів держави. А на Степову Україну Русь мала значний однак не вирішальний вплив.

¹ Історія степових арійських держав викликала захоплення давніх і сучасних авторів, однак вона і досі залишається маловідомою. Яскравий фільм «Томіріс» знятий казахським режисером Аканом Сатаєвим привідкрив завісу в минуле багатьох Азійських і Європейських народів. Але і досі Дике Поле – Tera Incognita для більшості.

Знання історичних подій і фактів мають пов'язуватись зі знаннями розвитку культури, техніки, тваринництва, географії тощо. Тому необхідно приділити увагу такому питанню, як поділ Європи на певні географічно-політичні частини. Відразу зазначимо, що, коли мова йде про Україну, Русь, Наддніпрянщи-ну, доречно вживати термін Україна-Русь. Першим цей термін вживу XIX столітті Павлин Свенціцький. Завдяки працям Івана Франка та, особливо, фундаментальній праці з української історії «Історія України-Руси» Михайла Грушевського термін став загально-живаним. Територія України-Русі охоплює землі які історично входили до складу Давньої Русі, Степової України та Кримського півострова. Нариси, що увійшли до цього збірника, присвячені історії не лише столиці Русі. У них досліджено етнодержавні питання, пов'язані з початковим етапом становлення слов'янських держав Центральної Європи: Польщі, Чехії і Русі. Саме цей період правління перших князів визначено в хронологічному розумінні як давній. Предметом дослідження є саме історія появи Києва і його трансформація в столицю України-Русі. Проте в історичних розвідках не було можливості оминати ті міфи, які, немов шлак, сформувались довкола справжніх історичних фактів.

«Національні держави з'явилися у XIX столітті, а як міжнародна норма утвердилися щойно після Першої світової війни. Сперечатися про те, чиєю національною державою була Русь, має стільки ж сенсу, як і з'ясовувати, чиєю державою - французькою чи німецькою - була інша найбільша ранньосередньовічна імперія — імперія Каролінгів на другім, західнім кінці Європейського континенту.»

Ярослав Грицак «Подолати минуле:
глобальна історія України».

Спробуємо розвінчати низку міфів і до-мислів, які псевдополітики і псевдоексперти викорис-товують, щоб сіяти зерна ненависті, ра-сизму і ксенофобії. Бо хіба можна назвати екс-пертами осіб, які заявляють, що щиро перейма-ються захистом євреїв і засуджують фашизм як явище, а потім закликають до нищення україн-ців через те, що вони начебто обрали символом держави жидомасонську хозарську тамгу. Так, деколи складно уникати певних кліше і устале-них фраз, які засіли в підсвідомості з радянщини. Однак коли вони перетворюються на масовані удари «градів», «смерчів», «ураганів» і тисяч кри-латих ракет, що летять в мирні оселі мешканців, починаєш розуміти справжню вагу слів і ідей.

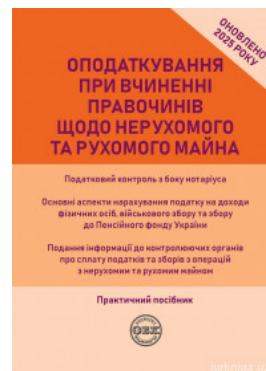
Книги, які можуть вас зацікавити



Прабатьківщина
слов'ян



Бухгалтерський облік
та податкова звітність
самозайнятих осіб



Оподаткування при
вчиненні правочинів
щодо нерухомого та
рухомого майна



Договори в
корпоративному праві:
проблеми теорії та
практики



Князь Святослав: Воїн
на престолі
України-Русі



Корпоративне право

Перейти до галузі права
Історія держави та права



Перейти на сайт →